

Kjekt å vite om aksjon

Hvem kan delta på aksjoner?

- For å delta på aksjoner må du være fylt 18 år og fått godkjent mannskapsprøve. Du må også være medlem i Norges speiderforbund/KFUM-KFUK, betalt kontingent til RBG og signert taushetserklæring.

Hvordan kan jeg bli mannskap?

- Vi har to fremgangsmåter som gjør at du kan bli mannskap i Speidernes beredskap. I den første starter en som regel som aspirant og er dette i to år før en tar mannskapsprøven. Den andre måten er at speiderledere har fullført ledertrening 1, teorikurs i søk og praktisk søkstrening før de godkjennes. Alle mannskaper godkjennes av gruppeleder til Rovernes beredskapsgruppe, Rogaland.

Hvordan varsles jeg?

- Aksjonsleder sender ut en sms- og telefonvarsling. Telefonvarslingen blir sendt via TeleMeny, og her er det viktig at du følger instruksene som blir gitt – og ikke bare legger på. Da vil TeleMeny automatisk ringe opp igjen et par ganger. Eks på sms-varsling *SBR Aksjon: Leteaksjon etter en 80 år gammel dement mann i Stavanger. Sist observert på Madla iført blå jakke og grå bukse. God til beins. Oppmøte Madla speiderhus snarest mulig. Hvis du kan delta, send sms til aksjonsleder Øyvind Grassdal på 92443090.*

Blir alle tilgjengelige mannskap kalt ut alltid?

- Som hovedregel vil vi sende ut en felles varsling for alle våre mannskaper, men noen ganger kan det være at vi trenger spesialisert kunnskap, som feks båt- eller skuterførere. Da vil kun disse bli varslet. Videre er det også opp til mannskapet selv å vurdere om det har nødvendig kunnskap og forutsetninger for å delta på aksjonen.

Hva og hvem er aksjonsleder?

Aksjonsleder er RBG Rogalands ansvarlige leder ved en aksjon/krise. Aksjonsleder har ansvaret for varsling av mannskap, oppfølging av mannskap under og etter søk, samt å ivareta sikkerheten under aksjon. Aksjonsleder har krav på å være med å fatte beslutninger i KO under leteaksjon, men kan delegere dette ansvaret til andre organisasjoner hvis det er

formålstjenelig. Aksjonsledere vil som regel være en av operatørene som går i turnusordningen til Speidernes Beredskapstelefon (SBT) 09123. Du vil også kjenne igjen aksjonsleder ved at det står "Leder" på en RBG-vest.

Hvem har øverste ansvar ved aksjon?

- Det er politiet som eier aksjonene og som koordinerer sammen med de frivillige redningsorganisasjonene. Politiet skal være representert ved KO, og som regel vil dette være politiets innsatsleder.

Kan jeg få fri fra jobb?

- Som vanlig arbeidstaker kan du ikke kreve å få fri fra jobb ved leteaksjoner. Det er fordi arbeidet vårt er frivillig. Vi anbefaler derfor at du har en åpen dialog med arbeidsgiver for å komme til en ordning som gjør at du kan få fri fra jobb ved behov. Vi har flere mannskaper som ikke har mulighet til å ta fri fra jobb, og det er helt greit. Da kommer de ofte etter arbeidstid og avløser dem som har vært i aksjon på dagtid.

Som kommunalt ansatt kan du i utgangspunktet få fri fra jobb med lønn, basert på *Direktiv for politiets redningstjeneste*, pkt. 1.2 og 1.7 som slår fast at «Kommunene er pliktige til vederlagsfritt å stille ressurser til disposisjon for redningstjenesten ved anmodning». Vi anbefaler likevel at mannskaper diskuterer saken med nærmeste leder før en evt. blir kalt ut på aksjon, slik at en har kommet frem til en god løsning. En kan også begrunne fravær ved aksjon som velferdspermisjon, forankret i hovedtariffavtalen (KS).

Justisdepartementet har utarbeidet et dokument som kan gjøre det lettere å overbevise arbeidsgiver om viktigheten ved at du kan få fri fra jobb under aksjoner og kriser. Dette ligger på våre hjemmesider.

Hva trenger jeg til aksjon?

- Som mannskap i Speidernes beredskap er det forventet at du har mulighet til å klare deg selv alene i minst 24 timer. Det betyr at til enhver aksjon så skal du ha med det utstyr og mat til å klare deg selv. Vi anbefaler at du har en beredskapssekk stående ferdig pakket slik at du ikke glemmer noe viktig når alarmen går. Innholdet avhenger av sesong, men vi anbefaler minst et klesskift i ull, ekstra lue og votter, sovepose/fjellduk, mat og varmt vann på termos, litt toalettpapir evt. enkelt toalettsaker, hovedlommelykt med ekstrabatterier og reservelykt med batteri, kartmappe med kompass og skrivesaker, litt sjokolade/turmix/peanøtter og kniv.

Hvor møter jeg ved aksjon?

- Ved varslingen vil det alltid bli gitt beskjed om hvor og når du skal møte. Som regel vil dette være på Madla Speiderhus, men aksjonsleder kan gi, etter forespørsel, tillatelse til at du kan møte direkte ved aksjonsstedet. Dette gjøres dersom det er for å effektivisere aksjonen. Feks vil det ta unødvendig tid hvis mannskaper fra Sandnes skal samles på Madla for å delta på aksjon på Hommersåk.

Transport til møtested for aksjon?

- I hovedregel kjører vi samlet og så få biler som mulig til aksjonen. I vinterhalvåret tilstreber vi å bruke roverbilen. For mannskaper under 23 år er det i utgangspunktet ikke lagt opp til å kjøre selv til aksjonsstedet. Denne regelen kan fravikes kun etter tillatelse fra aksjonsleder. Hvis du ikke har egen bil til oppmøtested angitt i sms (for eksempel Madla Speiderhus), så skal aksjonsleder informeres om dette via sms. Aksjonsleder vil deretter koordinere slik at du blir hentet på vei til aksjon. Aksjonsleder kan i særlige spesielle tilfeller be mannskaper om å ta taxi til oppmøtested. Utlegg vil da bli refundert mot kvittering.

Hva skal jeg gjøre når jeg kommer til aksjonsstedet?

- Hva du gjør når du ankommer oppmøtestedet for aksjonen avhenger litt om du kommer før, sammen eller etter at aksjonsleder. Dersom du kommer før aksjonsleder gir du beskjed til aksjonsleder på sms på telefonnummeret som er oppgitt i varslingen. Enten vil du bli bedt om å vente på resten av mannskapene, eller så vil du bli bedt om å gå i søk. Da skal du finne KO og så skrive deg inn på mannskapsliste og deretter ta kontakt med mannskapsansvarlig. Han/hun vil deretter plassere deg på et lag og så sende deg ut. Hvis du ankommer oppmøtested sammen med aksjonsleder skal du skrive deg inn på mannskapsliste hos KO. Aksjonsleder tar kontakt med KO, setter opp lag og sender ut lag til søk. Ved få mannskaper kan aksjonsleder også delta i søk. Dersom du ankommer oppmøtestedet etter at aksjonsleder vil aksjonsleder informere deg om hva du skal gjøre.

Må jeg møte med en gang?

- Vi har som mål å stille med minst 10 mannskaper i løpet av en time, men å delta på aksjon vil alltid være frivillig. Det betyr at du møter når du kan. Vi vil heller at tre mannskaper kommer to timer senere, enn at de ikke kommer i det hele tatt.

Kan jeg nektes å delta i søk?

- Vi har stor tiltro til at våre mannskaper selv kan bestemme om de er klare for aksjon eller ikke. Likevel er det slik at aksjonsleder kan gi mannskaper søksnekt og beordre dem hjem. Dette er stort sett hvis aksjonsleder ser at mannskapet ikke har rett utstyr med seg, eller har vært for lenge ute i søk. Det kan også være at aksjonen utvikler seg i en retning hvor en ønsker å skjermes mannskaper, og da kan disse bli nektet å delta i søk, eller satt til andre oppgaver.

Videre er det også slik at vi forventer at mannskaper gir beskjed til aksjonsleder hvis de tror at et annet mannskap ikke er skikket for søk. Det kan være at mannskapet har det vanskelig eller stressfullt hjemme, på jobben eller andre forhold.

Må jeg alltid være med ute i felten?

- Som regel er det i felten vi trenger mannskaper, men noen ganger kan det være fornuftig å ha mannskaper som bistår som funksjonærer. Det kan være at de lager mat, eller kjører ut lag, eller bidrar på andre områder. Hvis du ikke kan være med ut i felt, men kan bidra på andre måter så gir du beskjed til aksjonsleder.

Hvor lenge må jeg delta på aksjon?

- Å delta på aksjon er alltid frivillig, og hverken Speidernes beredskap eller politiet kan kreve at du skal være med i et gitt antall timer. Du kan når som helst trekke deg fra aksjonen uten å oppgi grunn. Det kan være at situasjonen har endret seg ved ankomst aksjonssted som gjør at du ikke ønsker å delta (savnede er i familie, suicidal, barn etc.).

Sikkerhet under aksjon

- Som frivillige mannskaper hender det at vi er på aksjoner i vær som er krevende, og av og til ekstreme. Vårt mål er å redde andre liv, men det er aldri på bekostning av vår sikkerhet. Vi setter alltid sikkerhet først, og hvis mannskaper opplever aksjonen som usikker skal de trekke seg umiddelbart tilbake og gi beskjed til aksjonsleder. Aksjonsleder har også er særegent ansvar for å vurdere sikkerheten til mannskapene som skal ut i søk. Som mannskaper i Speidernes beredskap er vi «alltid beredt», men vi setter egensikkerheten først.

Må jeg ha nødnettkurs?

- Vi prøver å tilstrebe at alle mannskaper har nødnettkurs, men dette er ikke et absolutt krav for å være med på aksjon. Du må være 18 år for å ta nødnettkurset.

Hva hvis noe av utstyret mitt blir ødelagt under aksjon?

- Dersom noe av utstyret ditt blir ødelagt under aksjon, feks ved at en jakke eller bukse revner, så må du straks gi beskjed til aksjonsleder ved ankomst til KO. Aksjonsleder skal deretter ta dette videre til politiet som igjen vurderer om du vil få dekket nytt utstyr eller dekket represjon.

Hva skjer etter aksjon?

Etter hver aksjon skal det alltid være en debriefer. Den første skjer på aksjonsstedet når politiet avslutter aksjonen. Her er det ønskelig at mannskaper som er aktive deltar. Mannskaper som ved lengre aksjon har gått hjem, møter ikke på denne. Neste debrief skjer på et egnet sted, og aldri senere enn en uke etter aksjonen. Det forventes at mannskapene deltar på denne debriefen.

Ved alvorlige aksjoner blir det gjennomført debrief umiddelbart etter avsluttet aksjon, og deretter en innen 24 timer.

Ved mindre aksjoner, eller aksjoner som har blitt avbrutt etter kort tid kan debriefen tas på oppmøtested eller i bilen på vei hjem.

Psykiske og fysiske reaksjoner etter aksjon

- Å delta på en aksjon er krevende, både fysisk og psykisk. Noen ganger får aksjonen et lykkelig utfall, andre ganger ikke. Det kan også være at du har kommet opp i situasjoner som har vært ubehagelig, skremmende eller triste. Det er helt normalt å ikke få reaksjoner som å få reaksjoner etter en aksjon, og det har ingenting med hvor fersk du er eller ikke. Hvis du får reaksjoner som gjør at du sliter med å sove, vanskelige tanker, mistet matlyst etc. så er det viktig at du tar kontakt med aksjonsleder slik at vi kan sikre en god oppfølging av deg. Det er ingen skam å få en reaksjon etter aksjon. Ved alvorlige aksjoner skal også aksjonsleder ta kontakt i senere tid for sikre at alt er greit.

Taushetsplikt

Som medlem og mannskap i Speidernes beredskap er du underlagt taushetsplikt. Det betyr at du ikke kan dele personlige detaljer om savnede eller aksjonen med utenforstående. For eksempel vil det være brudd på taushetsplikten å si til venner at du skal på leteaksjon etter suicidale Ola Normann på Hommersåk. Aksjoner hvor savnede er suicidal blir i all hovedsak ikke nevnt i nyhetsbildet.

Det er kun aksjonsleder som har mulighet til å uttale seg til medier og svare på spørsmål fra media. Aksjonsleder følger strenge retningslinjer gitt fra styret, og vil som regel alltid henvise videre til politiet.

Taushetsplikten kan dels brytes hvis det kommer savnede til gode. Det betyr at lag som er ute i felt kan spørre forbipasserende om de har sett en «høy, slank ung mann i 20årende med blå jakke og svart bukse» i området. Navn skal utelates, men bilde kan fremvises hvis det er gitt tillatelse til det fra politiet.

Utlegg

Som hovedregel blir det ikke utbetalt kjøregodtgjørelse til mannskaper som benytter egen bil til og under aksjon. Det kan likevel i særskilte tilfeller gjøres unntak, og det er aksjonsleder som styrer dette. Et unntak kan være hvis bilen blir i brukt i svært stor grad, som for eksempel ved bilaksjon.

Utlegg til mat/drikke dekkes ikke.

Mat

Mannskaper stiller med egen mat og drikke. Under lengre aksjoner kan politiet organisere bevertning til mannskaper.

Ordforklaringer:

Aksjonssted: Plassen vi møter hvor aksjonen pågår, for eksempel Hommersåk, Egerund, Dirdal etc.

Debrief: Gjennomgang av aksjonen i form av gruppesamtale med de involverte mannskapene. Debriefingen har til hensikt å forebygge en utvikling av negative psykiske senfølger for frivillige mannskaper. Vi snakker gjennom hva som var casen, hvordan ting utviklet seg, hendelsesforløpet og hva som gikk bra og hva som vi har lært og tar med oss videre.

Oppmøtested: Stedet hvor vi møtes før vi reiser samlet ut til aksjonsstedet. Som regel Madla Speiderhus eller fremskutt post.

KO: KO er koordineringspunktet hvor politiet sammen med de frivillige planlegger, organiserer og styrer aksjonen. KO blir opprettet så nærme aksjonsstedet som det er praktisk mulig, enten i et offentlig bygg eller i egen KO-brakke som RødeKors tar med. Mannskaper har ikke adgang til å gå inn til selve KO. Dette er fordi KO trenger arbeidsro.

Suicidal: En person som ønsker å ta sitt eget liv.